

Gorenjec

Št. 26. Leto XIX. - Kranj, 29. junija 1935.

Uredništvo in uprava je v Kranju, Strossmajerjev trg št. 1. Telefon št. 73. „Gorenjec“ izhaja vsako soboto. Dopise sprejema uredništvo do srede zvečer. Rokopisi se ne vračajo. Ne franktiranih pisem ne sprejemamo. — Naročnina za „Gorenjec“: celoletno 40 Din, polletno 20 Din, četrtletno 10 Din, pos. št. 1 Din.

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

S Kraljico in Materjo gremo k Njemu

Mimo nas bo šla naša Mati in Kraljica. Zeljno jo čakamo. Naše prošnje in vzdihne bo ponesla pred prestol Kristusa. Kralja vseh kraljev. Naša Zavetnica roma na slavo, tako veličastno in mogočno pripravljeno v slavošpev Življenju, kakršnega slovenska zemlja še ni videla. Evharistični kongres! Mogočno slavo, polno lepe in nesebične ljubezni, zato se ga mora udeležiti tudi naša najvišja svetinja, milostna podoba Tolažnice žalostnih. Marije Pomagaj z Brezij. — Mimo nas prihaja. Srce vsakega izmed nas hoče vzeti s seboj. Pripraviti jih hoče za daritveno pateno, pripraviti jih hoče za prestol Njemu, ki je Kralj vseh src. Z nami gre Mati. Kakšno zaupanje nas navdaja ob tej misli! Z nami roma na kongres, da bo tudi Ona pri Kralju, h kateremu se bliža ves sloven. narod poln vere in zaupanja K Njemu se dvigajo naše prošnje: „Gospod, nismo vredni, toda Ti prihajaš, ter nas ljubiš; če smo ti všeč, pridi, tudi mi Te že željno pričakujemo“. Tako molimo in z nami prosi Mati usmiljena. — Druge dneve romamo mi k Njej, v teh dneh pa prihaja Ona med nas. Mimo nas romaš Ti, naša brezijanska Kraljica, prvič prihajaš k nam, odkar smo Ti postavili prestol pod sinjimi vrtovi naše gorenjske zemlje, zato da nam od tam deliš svoj nebeški blagoslov. Mimo nas greš in med nas prihajaš, da nas popelješ pred oltar evharističnega Kralja. Njemu nas izroči in takole mu govori: Glej Sin moj, glej rod, trd in nestanoviten prihaja, da se Ti skaže vdanega, da Te počasti, zahvaliti se Ti hoče za mnoge, mnoge dobrote in milosti; neomajno zvestobo in ljubezen Ti obljublja slovenski rod, tvoj je in tvoj hoče ostati!“

Kakor iz dolgih sanj se dvigajo nepregledne množice, kakor bi se porodilo novo življenje med nami, kakor bi prihajala pomlad v deželo, tako razpoloženje nas navdaja. Zunaj je poletje. Gozdovi in travniki pričakujejo. Na nji vi valovi rumeno klasje, pšenični klasi se sklanjajo v pozdrav Njemu, ki si jih je izbral za svojo evharistično obleko. Kruh na pateni. Hostija v monštranci skriva pod svojo zaveso večno Lepoto, božjo Modrost, naše Življenje. Po tem klasju, po tem kruhu življenja prihaja v naša srca evharistična pomlad. Stadion, postal boš njiva z zlatim pšeničnim klasjem. Mladina okrog nebes. Matere, vsi pa sklonjeni proti Križu in Hostiji. Šestindvajset tisoč srček, živih klasov se bo sklonilo v pozdrav in objem evharističnemu Soncu. Kakor žejni jeleni prihajajo ta mlada srca k Studencu moči in mladostnega veselja. Kraljica devic, Kraljica mladine.

Glej Mati, še nekaj nas teži. Imenuješ se Kraljica miru. Kako veseli smo te! Miru želimo tudi mi. Miru hočemo, mir naj zavladava v naših srcih, mir v naših družinah, mir v družini vseh narodov. Odvzemi od nas razpore, dvigni naše uničene domove, opogumi strta srca: vse to gorje polagamo Tebi v naročje, hiti pomočnica kristjanov k Njemu, ki je tudi nam obljubil: „svoj mir vam dam, svoj mir vam zapustim, tak mir vam dam, kakršnega svet ne more dati“. Kraljica miru, daj nam vselej tega bož. miru!

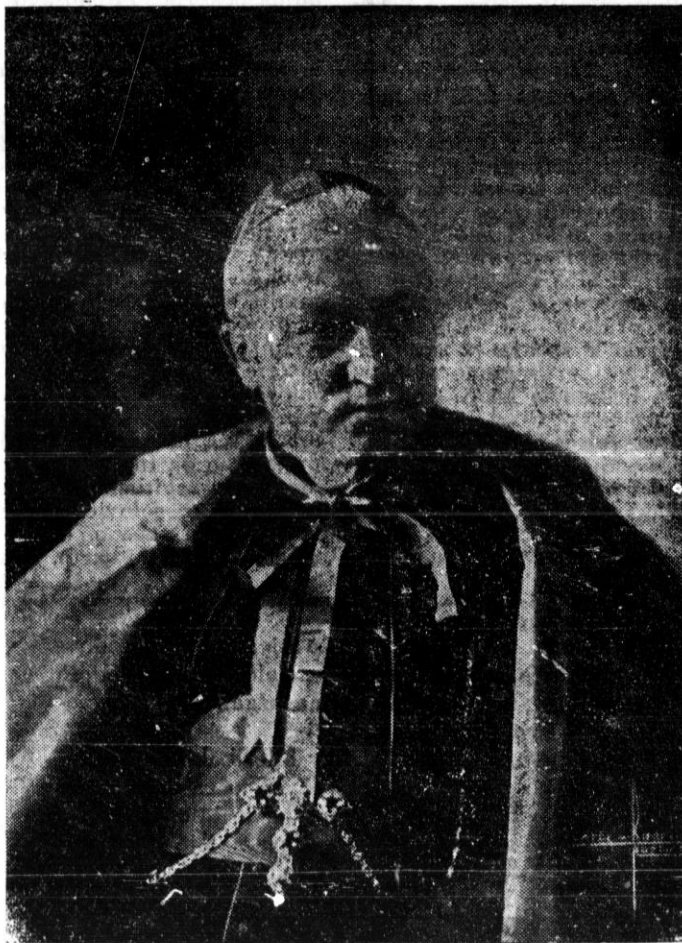
Tiho in mirno prihajata Kralj in Kraljica, že čutimo njun dih, že prihaja k nam njun blagoslov. Odprta so naša srca, naše duše se ogrinjajo v svatovsko obleko; evharistična ljubezen nas vedno močneje ogreva. Naše duše se dvigajo, bolj visoko se hočejo dvigniti, kot so križi postavljeni Kralju v pozdrav. Naša zemlja je kar posejana s križi. Kraljeva znamenja, evharistična bandera vihajo v pozdrav Odrašeniku. On pa prihaja poln usmiljenja, poln ljubezni in radodarnosti. In plamenice se že prižigajo. Ves naš narod hoče postati en sam plamen evharistične pobožnosti. Srca mož in fantov, srca mladine žare v novi pomladi, ki prinaša moči in življenja neusahljivega Studenca žive vode. Naši križi stoje trdno, noben veter jih ne bo omajal. Tudi mi dvigamo pra-

por Kristusove vere, dvigniti ga hočemo v teh dneh posebno visoko zlasti oni, ki Življenja najbolj potrebujemo. Našim evharističnim križem smo pritrčili prapor daritvenih znakov, našim srcem smo dali kruha, našim dušam smo vrnil Mir. Sedaj smo pripravljene da poromamo z Njo tudi mi. Kraljica mučenec je stala pod križem močna in nepogljiva, in se vstrašila križa, ne njegovih strahot. Tudi mi možje in fantje hočemo slediti svoji Kraljici. Poslati hočemo spoznavavci, apostoli, pripravljene smo tudi na poklic mučencev. Ne bojimo se nič več križa, saj gre z nami Mati križa. Močna žena. Naša bojna pesem, naše evharistično geslo bodi: na pot, pot dolgo in stremo gremo!

Kot drevored ob poti nas čakajo Križi. Ob poti Križi, in pot je križ, k cilju gremo in naš cilj je križ.

Križu in križanemu Kralju smo se oz. se hočemo posvetiti. — Ze smo pri Njem. Ze prihaja med nas, še več, v nas prihaja On, ki nas je vabil po Mariji. V nas vse. Nas vse, može in fante, žene in dekleta, starca in otroka hoče napraviti za žive monštrance. V nas in po nas hoče zavladati naš mogočni. Bog po vsej slovenski in jugoslovanski domovini. „Povsod Boga, ljubljene mati, mi hočemo povsod Boga. Povsod Boga, naši mladini, naj sveta vera jo blaži...; povsod Boga našim družinam in zemlji slovenski, njegova je za večni čas! Svoj blagoslov Marijo, pošlji iz rajskih dalj!

Zastopnik najvišjega vladarja, papeža na II. evharističnem kongresu v Ljubljani

Nj. Eminenca Kardinal dr. August Hlond

Papežev legat na evh. kongresu v Ljubljani

Sveti Oče Pij XI. je imenoval za svojega zastopnika na II. Evharističnem kongresu za Jugoslavijo v Ljubljani gnjezenskega nadškofa in poljskega primasa Nj. Eminenca kardinala Avgusta Hlonda. Papež ima navado pošiljati kardinale, kot svoje legat le na svetovne kongrese. S tem da je vrhovni pastir Kristusove cerkve poslal na naš evharistični kongres kardinala za svojega zastopnika, je zopet sv. oče jasno pokazal, kako ljubezen skazuje vsem svojim otrokom v Jugoslaviji Slovanski kardinal bo zastopal sv. očeta. Zopet en dokaz, da je sv. Stolica naklonjena vsem narodom in jim zato skazuje vso svojo skrb in ljubezen. — Kardinal Hlond uživa zelo velik ugled ne samo na Poljskem, ampak v vseh katol. deželah. Poznan je zlasti po svoji ljubezni, s katero se trudi za evharistični prepoved.

Udeležil se je že več mednarodnih evh. kongresov. Tudi Slovenci smo imeli že to čast, da smo ga imeli v svoji sredi. Bilo je to lanskega leta, ko je prisostvoval oz. ko je vodil na Rakovniku pri Salezijancih svečanosti ob priliki kanonizacije sv. Janeza Bosko-ta. Kot posebnemu papeževemu zastopniku gre visokemu gostu za časa evh. slavnosti vse isto spoštovanje, kot ga navadno skazujemo članom kraljevskih domov.

Nj. Eminenca pride v Ljubljano s posebnim dvornim vlakom in sicer popoldne 28. junija. Ljubljana mu bo pripravila sijajen sprejem. Silno smo veseli in hvaležni sv. očetu, da pošilja na naš veliki evh. kongres za svojega delegata kardinala slovanske krvi. Visokemu cerkvenemu dostojanstveniku pa že vnaprej kličemo: srčno pozdravljen in dobrodošel!

Naše stališče k JNS

Naj ostane pri življenju in naj se do groba pomlajuje! Prava naprednost zahteva pozitivnega dela, kot to dela narod brez korupcije.

V takozvanem naprednem časopisu se je v zadnjem času pokazal nek čuden preokret v naziranju ljudi, ki so imeli v preteklih treh letih v zakupu ves nacionalizem, patriotizem, državnotvornost, ki so bili patent patriotje, edini poklicani čuvarji države itd. it. skratka taki JNS-arji. da so proglasili vsakogar, ki je vzel la v misel kako besedo o sporazumnem delovanju vseh ljudskih slojev, bodisi na gospodarskem, socialnem ali pa v narodnem pomenu in če je bila pri tem še besedica „slovenski“, takoj za izdajalca domovine, klerikalca, punktaša. Od takih patriotov pa sedaj slišimo naenkrat od vseh strani besede o skupni fronti, celo o „slovenski fronti“, o združitvi vseh Slovencev na slovenski podlagi in podobno. Pri tem slišimo in beremo končno vendar, da je dr. Korošec patriot, pošten politik, s katerim se je treba sporazumeti za skupno linijo.

Ker vemo, da oni kranjski JNS-arji, katerim so bile namenjene naše zadnje vrstice o naprednem Kranju, še ne vedo, kako in kaj naj si ta pojav tolmačijo, hočemo jim ga mi razložiti, še predno jim bodo njih višji voditelji dali svojo razlago in njihovemu mišljenju dali svojo smer in to zlasti iz razloga, ker vemo, da so v zadnjih letih pred seboj in pa pred svojimi prijatelji opravičevali svoje postopanje in ravnanje, a tudi večkrat svoje denunciacije kot strah pred klerikalnim zmajem, ki ga pa smatrajo seveda tudi za državni nevarnega in škodljivega, zato da so mišljenja, da so za njegovo pobijanje dopustna vsakega sredstva. Vest ni zmedla pri tej obrti igrati nobene vloge. Ti ljudje so sedaj zmedeni, ko berejo v lastnih listih, ki so jim dosedaj sveto vse verjeli, tako čudne stvari.

Zadeva je pa kaj preprosta! Ko so letos vse one klike po naših mestih, občinah in vaseh, ki so pod okriljem edine vladajoče in odločujoče JNS tako, kakor dovolj znano, v svojih krajih gospodarile, naenkrat spoznale, da je konec njihove moči, da so povsem osamljeni in zlasti, da se bliža čas, ko bo potreba polagati obračun, so se vse obupane in prestrašene jele ozirati okoli sebe in iskati izhoda, kje in na kak način bi si svoje pozicije in s tem skoraj v vsakem slučaju tudi svojo eksistenco rešile, kajti skoro pri vsakomur je s položajem, ki si ga je v teh letih pridobil, združena tudi gospodarska eksistenca. V tem težkem položaju so ti veliki voditelji našli, da bi morda bil izhod za nje, ako se obrnejo in iščejo pomoč ravno pri „klerikalcih“, to je pri onih, ki so jih zadnja leta res da na najgrši način preganjali, obrekovali, denuncirali, zapirali, ako bi se jim začeli sedaj prilizovati ter pri tem po svoji preizkušeni metodi skušali svoje grehe prevaliti na one, ki sedaj njihove stolčke ogrožajo. Prva etapa tega programa je bila, da so v svojih listih napravili dr. Korošca zopet za patriota in poleg tega po potrebi tudi katerega izmed njegovih somišljenikov. Drugo etapo predstavlja takozvana pomlajevalna akcija, pri kateri so izločeni vsi napadi proti pristašem bivše SLS. — Tretjo etapo tvorijo razni anonimni letaki, šušljanje in razširjanje raznih političnih vesti, tudi terminov itd. Zadnjo etapo pa predstavljajo razni poskusi osebnega stika.

Ker nam ne ostane ničesar prikritega, smo z zanimanjem, pa malo tudi s škodoželjnostjo, opazovali to pehanje, da nam je bilo skoro žal, ko je „Slovenec“ v svojem znanem uvodniku pred nekaj dnevi napravil konec s tem, da je energično vsem tem snubcem zalučal v obraz „ne“ in da je temu „ne“ postavil „Glas Naroda“ svojo ironično opazko, ko je zapisal stavek, da je to „ne“ marsikatero upanje uničilo.

Pri nas v Kranju je do vidnega izraza prišla predvsem le druga faza tega lepega programa, to je pomlajevalna akcija, o kateri smo že pisali. Tudi pri nas niso gospodje več „zob kazali“, klerikalcem, punktašem in podobnim, glede katerih včeraj še niso poznali kompromisa ampak zgolj samo zadnjim predstavnikom JNS režima. S te maseveda ne trdimo, da bi se vodstvo kranjskih JNS kaj spremenilo. Po našem mišljenju pa je v Kranju tudi te pomlajevalne akcije precej konec, kakor se vidi. Pri zadnjih volitvah so sami bili toliko neprevidni, da so v Kranju naglašali, da gre za nje in samo za nje, a Kranj jim je dovolj jasno pokazal, da ni zanje, ampak preje za sporazumno delo na gospodarskem in socialnem polju, če ne še kaj več, vendar odločno brez JNS. Pokazal je to že pred 2 leti, ko je ustvaril proti JNS skupno fronto, ki je od dneva do dneva napredovala in ki je že pri zadnjih volitvah očitno pokazala ne le Kranju samemu, ampak celi slovenski javnosti, da za JNS ne mara. Od 1140 volilcev je sledilo JNS politiki samo še 260 glasov in od teh prostovoljno gotovo zelo majhna skupina. JNS gospodje so imeli prav, ko so agitirali za se, ljudstvo jim je odgovorilo odločno, da jih ne mara, zato naj pokažejo vsaj to korajžjo, da sami napravijo iz ljudske volje edino mogoč zaključek, kar bo izključno le njim v korist. Na komando se ne gremo več. Mi smo sicer prepričani, da tega ne bodo storili in nam je prav, ker za razvoj Kranja v sedanjih smeri nam je obstoje JNS, kakor smo že večkrat povdarili, zelo všeč.

Da je pa Kranj v resnici v pravem pomenu besede gospodarsko napreden, dokazuje baš dejstvo, da je bilo prvo mesto v Sloveniji, ki je začelo s to politiko, katero sedaj propagirajo od vseh strani tudi deli JNS in tudi najbolj nacionalistični listi sedaj priznavajo kot tako politiko pravo.

Ko pa se je v Kranju začelo s politikom, da je v težkih gospodarskih časih potrebna pritegnitev k delu vseh slojev, ki v gospodarstvu kaj pomenijo, tedaj so bili propagatorji izdajalci domovine, klerikalci in punktaši.

Pravi naprednjaki v Kranju so pred leti s takimi metodami prenehali in radi tega dejstva je šlo kranjsko naprednjaštvo, kakor je obstajalo v smislu protiklerikalizma in farske gonje, tako naglo v franže. Tako kulturnobojno naprednjaštvo je moralo propasti tudi radi tega, ker mu je zmanjkalo osnov: mladina, ki vidi posledice take politike, ali podivja in je kot take sram tudi naprednjakov, ali pa takemu naprednjaštvu kaže fige, dobro vedo, da bi po takih potih in takih metodah upropastila samo sebe in tudi čast kranjskega mesta.

Pomlajevalna akcija JNS

Našo poročilo o pomlajevalni akciji JNS v kranjskem srezu in naša tozadevna odkritja komentira ljubljanski tednik „Slovenija“ takole: Komaj 3 leta šteje jugoslovenska nacionalna stranka, pa že čuti potrebo, da bi se pomladila. V nežni starosti treh let jo je zalotil senilni merazem. Po vseh zakonih življenja je torej zrela za pogin. Pa ne vidi tega, kakor sladostrasten starec bi se hotela umetno pomladiti. Morebiti ji ne gre v glavo, da bi morala poginiti tako kmalu. Naj se potolaži: Z merastičnim telesom se je rodila, njeno delo je opravljeno, pri živem telesu puhti mrtvaški smrad iz nje. Pa je menda povsod tako: gobavec ne čuti smrdu lastnega telesa, in tudi JNS ne duha, kako puhti iz njenih udov vonj smrti. Zato se je začela pomlajevati na drobno in debelo. Potem ko „Slovenija“ citira dobesedno naše poročilo pristavlja še: Kar je hvale vredno, to je, da so vsaj razločno povedali gospodje od JNS recept za pomladitev: popolno oblast v roke JNS, da bo lahko iz zdravega telesa ljudstva črpela kri v svoje osušile žile.

Kranjski občinski vodovod

Čeprav smo zadnje čase nasvetovali onim meščanom iz višje ležečih mestnih delov, da naj začno delati kapnice, smo sedaj sprevideli prav naglo, da smo s tem nasvetom prišli prepozno na dan, kajti kranjski meščani, ki v tem delu mesta grade nove stanovanjske stavbe, so sami že uvideli, da ne morejo računati trajno na vodo iz vodovoda in so, kot slišimo, že sami z deli za kapnice. To spoznanje kranjskih meščanov pa s tem le potrjujejo, da smo glede vodovoda imeli popolnoma prav in da so naši članki v toliko bolj tehtni in potrebni.

V tej zvezi pa omenjamo danes še nekaj. Kot slišimo, hodijo zadnje čase po Predvoru tudi nekatere komisije v vodovodnih zadevah. To nas sicer veseli, če gredo tja s tem namenom, da bi se kmalu rešilo vodovodno vprašanje in nam dalo kmalu zadosti vode. Ni nam pa prav, da se ta velevažna zadeva ne obravnava javno, da bi se javnost pomirila in bila o situaciji točneje poučena. Le zakaj naj se vse tako na skrivaj rešuje? Ali bo radi tega povečan vodovod kaj preje in ali bomo radi tega dobili kaj ceneje novo in še boljše vodo od sedanjega? Ali pa se gremo skrivalnice tudi v tem vprašanju, kot v mnogih drugih ki pridejo navadno tako pozno na dan, da k vprašanju meščani ne moremo zavzeti pravočasno odločujočega stališča in imamo lahko radi tega izgubo.

Da je zadeva velevažna tudi za privatnika, jer menda kar samo po sebi umevno. Pomislimo samo, koliko stanje navadne kapnice in koliko je voda deževnica tudi slabša od navadne vode. Tedaj imamo tako veliko izgubo v

denarju in tudi v kakovosti vode. Čim bolj se bo to vprašanje odlašalo, tem večje izgube bodo imeli privatniki. Pri tem pa ne smemo prezreti tudi ne interesov občine, katera bo prej ali slej le morala napraviti vodovod, oziroma ga povečati in koliko izgubi na vodarini in s tem na amortizaciji za vodovod!

Torej je zadeva pač vsestransko utemeljena tudi denarno in v interesu občine, kakor tudi privatnikov in naj se radi tega denar, s katerim se nekateri hvalisajo po Ljubljani in kranjski daljini okolici, investirajo v tako potrebno napravo, kot je vodovod in da taki napravi dajo prednost pred drugimi sicer tudi potrebnimi napravami, ki pa vendar običajno in običane samo oškodujejo, ne prinašajo pa vsaj nobene gnotne koristi. Za taka podjetja bi naj se pač določil tak čas, ko bi občinske blagajne ne vedele več kam z denarjem v dobičkosna podjetja, s pomočjo katerih bi se z lahkoto zgradilo naenkrat in ne šele po etapah potrebne naprave.

Samo napravi naj se kaj!

Novo vlado smo dobili.

V ponedeljek je sestavil dr. Stojadinovič novo vlado, ki je sestavljena takole: Predsednik vlade in zunanji minister: dr. Milan Stojadinovič.

Evharistični kongres v Ljubljani

Koliko nas bo stala vožnja z vlakom v Ljubljano?

Šolski otroci imajo za praznik sv. Petra in Pavla (29. junija) četrtinsko vožnjo (za Kranj okrog 5 Din za posameznega otroka), seveda samo, če gredo skupaj pod vodstvom kateheta oz. učitelja. Otroci ne rabijo nobene izkaznice in nobene legitimacije in tudi znaka ne, samo javijo se hahetu v šoli in potem bo on poskrbel za „objavo“ pri šolskem upravitelju oz. na žel. postaji. Spremostvo, ki bo varovalo otroke, ima pa polovično vožnjo, seveda mora imeti legitimacijo in znak.

Tisti otroci, ki gredo ločeno od drugih otrok, torej otroci, ki gredo s svojimi starši posebej, nimajo četrtinske vožnje.

Za odrasle velja pa to: vožnja za vse odrasle udeležence kongresa je polovična. Za polovično vožnjo se pa zahtevajo: kongresna legitimacija z znakom in zraven morda (za sedaj še ni nič gotovega) še želez. legitimacija, ki stane 5 Din. Iz tega vidite, da bo za bližnje postaje (Medvode, Škofja Loka, Kranj) polovičen prevoz stal skoraj toliko kot cela vožnja. Za Kranj n. pr. stane cela vožnja v Ljubljano in nazaj 18 Din, polovična bo pa tudi skoraj toliko (5 Din kongresna legitimacija, 5 Din železniška in 9 Din polovične vožnje.) Seveda pa s tem ni rečeno, da se potem bolj izplača vzeti celo karto, zakaj ta bi vas

Notranji minister: dr. Anton Korošec.

Finančni minister: dr. Dušan Letica. Vojni minister: general Peter Zivkovič.

Prometni minister: dr. Mehmed Spaho. Trgovinski minister: dr. Milan Vrbančič.

Kmetij. minister: Svetozar Stanković. Prosvetni minister: Dobrivoje Stošević.

Minister za javna dela: ing. Miloš Božić.

Socialni minister: Nikola Preka.

Minister za gozdove in rudnike: Ignjat Štefanović.

Minister za telesno vzgojo: Mirko Komljenović.

Pravosodni minister dr. Ljudevit Auer.

Ministra brez portfelja: Gjuro Janković, dr. Šefkija Behmen.

Ta novica se je v Kranju in po Gorenjskem razširila kot blisk. Gorenjci so imenovanje te vlade navdušeno pozdravili, ker vidijo v njej jamstvo, da se vendarle začne doba reda, pravic in poštenosti ter zakonitosti.

stala 18 Din, zraven bi morali pa v Ljubljani kupiti še znak in kongr. knjižico za 5—6 Din. Torej pride tudi za bližnje postaje ugodnost položne vožnje še vedno v poštev in v korist. Seveda za enkrat še nič ne vemo, če bomo morali tudi železniško legitimacijo kupiti.

I. manifestacijsko zborovanje

Na praznik sv. Petra in Pavla popoldne ob treh bo na Stadionu I. manifestacijsko zborovanje. Po pozdravnem nagovoru predsednika glavnega pripravljalnega odbora za II. evharistični kongres v Ljubljani g. dr. S. Zitka bo govoril v slovenskem jeziku papežev legat. Nj. Eminenca kardinal dr. Avgust Hlond. Pozornost, ki je bo naš jezik ta dan deležen, ko se ga bo poslužil službeni zastopnik vrhovnega poglavarja sv. Cerkve, zahteva, da se tega zborovanja udeleži cela Ljubljana ter vse, kar more ta dan v Ljubljano. — Opozorjamo pa na to, da se bo treba napotiti na Stadion najkasneje ob dveh popoldne, ker bo le tako mogoče do tretje ure vse ogromne množice po Stadionu razvrstiti. Zborovanje se bo pričelo točno ob treh, ko bo vstopil v Stadion papežev legat, katerega bomo čim priskrnejše pozdravljali. — Skoro gotovo pa bomo lahko ob tej priliki pozdravili tudi zastopnike najvišjih oblasti v državi.

Listke za bakle si nabavite takoj. Pomnite, da bakel ne bo na zalogi, zato ne odlašajte na zadnji dan, ker bo to-

XIV.

Grad Kamen nad Begunjami.

Grad moj pod Begunjšico stoji, daleč po okraju vsem slovi, na skalovju sivem zidan je, Kamen radi tega zove se.

Preteklo je tistih pet mesecev, ki si jih je bil kamenski graščak Krajg izgovoril v prodajni pogodbi. Svetega Mihaela dan leta 1475. je Krajg zapustil Kamen, vanj pa se priselil mladi vitez Krištof Lambergar z Gutenberga. Grof Jurij, Krištofov oče, je naštel graščaku dogovorjeno vsoto za vse posestvo, posebej pa mu je še plačal gospodarsko opravilo in tudi nekaj pohištva, ki ga Krajg v svojem novem stanovanju v Kranju ni potreboval. Čas selitve je bil neugoden za obe stranki, ker so vprav takrat Turki grozili kranjski deželi. Vendar se je vse izvršilo brez posebnih neprilic. Dušmani so namreč še le po svetem Mihaelu pridrli na Gorenjsko. Krištofu je ostalo dovolj časa, da je uredil najpotrebnejše reči in se tudi zavaroval pred sovražnim napadom.

Grad Kamen ni imel tako strme lege kakor Gutenberg. Sezidan je bil bolj na ravnini ter obdan ob vzhodni in zapadni strani s skalovjem. Ob severu je gledalo njegovo zidovje po ozki dolini, ki jo je zaključevala gora Begunjšica. Tudi tukaj ssem bi bil težko prodrli sovražnik. Odprto ali ranljivo stran je kazal grad edino proti jugu, pa tudi na tej točki ga je stražila mogočna četverovoglata trdnjava, s katero bi bili imeli napadovaleci dosti dela, preden bi jo bili porušili. Ta trdnjava stoji po preteklih pet sto letih še danes skoraj tako mogočno, kakor je stala takrat ter dela čast svojemu imenu „Kamen“.

Lavtižar Josip:

Junaška doba Slovencev

Zgodovinska povest iz 15. stoletja. Godi se na Gorenjskem v dobi turških vpadov. (Nadaljevanje.)

Samoumevno je, da sovragi tudi tem krajem niso prizanesli. Gutenberg se je lahko branil vsem navalom. Imel je tako lego v strmini, da je bil vsak napadovalec, ki se je približal zidovja, že vnaprej izgubljen. Turki so imeli seveda velike skomine po gradu, toda Gutenberg jim je bil pretrd oreh, da bi bili vgriznili vanj.

V Križah in v okolici so pa gospodarili, kakor se jim je poljubilo. Ljudje so odnesli in odpeljali iz hiš, ali zakopali v zemljo, kar so mogli. Manj vredno so prepustili sovražniku, ter si poiskali varnih skrivališč na planinah. Ko so bili poprej dvakrat lešeni Turkov, jim pa niso prizanesli leta 1475. Sovražnik se je utaboril v kriški občini, pustošil po okolici in pokončal vse kar mu je prišlo pod roko. Pobegli domačini so z višave gledali gosti dim zažganih poslopij ter poslušali krik razbojnikov, glas rogov in peketanje konjskih kopit. Kako dolgi so bili zanje ti dnevi in kako težko so čakali osvobođenja!

Končno je vendar postalo mirno na ravnini v znamenje, da so roparji odšli drugam. Toda begunci še niso upali iti domov. Poslali so poizvedovalce ter se še le po zanesljivih poročilih, da sovražnika ni več, vrnili v zapuščen domovanja.

„Da smo vsaj življenje odnesli“ — je tolažil Grašič obupane občane. „Le poguma ne izgubimo. Vse bomo zopet popravili.“

Vesel je bil, da so našle njegove besede dovezetna srca. Ljudje so hiteli z delom ter pred zimo izvršili vsaj toliko, da so na ožgano zidovje postavili strehe za hiše in hleve.

Drugo vprašanje pa je bilo, kako bodo prestali zimo gledé hrane. Živež, ki so ga skrili Turkom, so iskopali iz jam, tega pa je bilo le malo v primeri s tem, kar so potrebovali. Kje bodo kaj dobili? Kdo jim bo kaj prodal? Ta skrb ni tlačila samo revnih ljudi, temveč tudi večje posestnike. Vsi so videli pred seboj strašilo, ki mu je ime: lakota. Na noben način se ji niso mogli izogniti, nobenega izhoda niso poznali nego najverjetneje varčevanje. Strašna je bila tista zima in še strašnejša spomlad, ko so gospodinje izčrpale vse zaloge ter pomedle zadnje ostanke po skrinjah in omarah. Toda junaske so prestali tudi te hude čase. K sreči jim je ostalo še nekaj živine, za katero niso imeli ne sena ne slame. Posušili so givalsko meso in ga uporabljali v malih dobro preračunanih koščkih, da niso popolno opešali. Upalih obrazov so hodili semintja ter težko pričakovali novega pridelka, saj je bila edino mati zemlja tista, ki jim bo prinesla rešitev. Toda kako počasi je šlo proti božiču! Kdaj bo skopnel sneg? Kdaj bo ta dobra mati zemlja zamenjala ledeno skorjo z mehko zeleno odejo? Kako oddaljena je še velika noč, ko bodo začele poganjati prve bilke iz razgretih tal! Kdaj bo prijahal sv. Jurij na zelenem konju? Kdaj se prikaže prvo klasje? Veliko Križanov je čakalo ta zaželjeni čas, veliko je bilo pa tudi takih, ki se niso mogli boriti več s težkimi pogoji življenja. Čestokrat se je oglašal mrliški zvon, oznanjujoč poslovičnu duš iz dežele uboštva v kraljevstvo večnega miru.

liko bakel se sproti naročilo, kolikor je listkov prodanih. Nikar ne odlašajte!

Udeležencem evharističnega kongresa

Navodila za mladinsko prireditve

Vsa izvenljubljska mladina mora biti dne 29. t. m. ob 7. uri na Stadionu. Zato mora mladina, ki pride z vlaki med 6. in 7. uro, iti naravnost na Stadion.

Kongres v filmu

Po dogovoru s kongresnim odborom bo filmsko podjetje „Zora“ iz Zagreba pod vodstvom samega kongresnega odbora snemalo vse prireditve evharističnega kongresa za Jugoslavijo za zvočni in nemi film. Poleg tega bo izdelal zastopnik iz Amerike za Ameriko 16 mm. filmski trak. Strokovnjak iz Ljubljane pa bo snemal kongres za 9 mm filmski trak. Snemanje se prične s sprejemom papeževnega legata. Filmi bodo izdelani kot celota, ne kot žurnali. Poskrbimo pri vseh prireditvah da bo

mogel tudi film ponesti lepoto naše manifestacije in zvočni film še posebno lepoto naše pesmi in besede v široki svet.

Simbolična skupina živega rožnega venca

Na evharistični glavni procesiji v Ljubljani nastopi v skupini Kranj simbolična skupina živega rožnega venca. V Kranju je stara rožnivenška bratovščina, ki je bila ustanovljena 1665 l. V spomin na njo bo nastopila na evharističnem kongresu simbolična skupina, ki bo predstavljala rožni venec. Dekleta iz Marijine družbe bodo nosila zastavice, na katerih bodo naslikani posamezni deli sv. rožnega venca. Spredaj koraka 5 belo oblečenih deklet, ki bodo predstavljale veseli del rožnega venca. Za njimi 5 rdeče oblečenih deklet, ki bo do predstavljale žalostni del rožnega venca in za tem 5 modro oblečenih, ki bodo predstavljale čistilni del rožnega venca. Za njimi pa nesejo fantje v narodnih nošah kip rožnivenške Matere Božje.

SELCA

Evharistična akademija. Tudi naši otroci so v nedeljo dostojno proslavili evharističnega Kralja s prelepo akademijo, s katero so bili navzoči zelo zadovoljni. Ob 2 uri popoldne je bilo sprejetih 60 otrok v Marijin vrtec, po slovesnosti v cerkvi smo pa v Krekovem domu poslušali deklamacije, lepo petje evharističnih pesmi in videli dve igrici. — Občudovanja vreden je bil sigurn in pristrčen nastop male Rozike, pa tudi ljubkega Jezusa, 3-letne Francke, se ljudje kar niso mogli nagledati. Vsa igrice je bila skrbno naštudirana. Akademija je dokazala, da se tudi naši mali vneto pripravljajo za največji praznik evh. Kralja.

Evharistični križi. Postavili smo še dva križa. Enega v Lajšah, drugega pa pri sv. Križu. Tako stoji zdaj v naši fari kar šest evharističnih križev. Dobro znamenje.

Hranilnica in posojilnica v Šenčurju

sprejema nove hranilne vloge ter jih času primerno obrestuje. Nove vloge izplača v celoti takoj.

Posebno delavstvu priporočamo, da svoje prihranke vlaga pri domačem zavodu.

ODBOR.

Tedenske novice

KRANJ

Razpored po katerem se bodo razvrstile fare oz. skupine več fare kranjske dekanije pri procesiji 30. junija v Ljubljani je bil že objavljen v zadnji številki „Gorenjca“. Vsaka posamezna skupina naj sestavi razpored za svoje fare. Poskrbite za pestrost in vzorno disciplino na vlakih in v Ljubljani! Kranjska dekanija ima zbirališče za procesijo na Majstrovici ulici (blizu cerkve Sv. Srca Jezusovega).

Razstava ročnih del in rizb na tukajšnji drž. gimnaziji je odprta na Vidov dan in na Petrov dan od 8—12 in 2—6.

Veliko nas bo. Odraslih čez 1000; mladine čez 500. Kdor želi vstopnice za sedež na Stadionu, naj se oglasi v pisarni. Vstopnica velja za vse 3 dni. Cena od 20 Din navzdol.

Pridite v obilnem številu k sprejemu brezij. Kraljice!

Vse one, ki imajo radio aparate z zvočniki vljudno prosimo, da jih ob kongresnih dneh nastavite na okna, tako da bodo lahko zasledovali potek kongresa tudi oni, ki bodo morali ostati doma!

ŠKOFJA LOKA

Sestanek bivših bojnikov se je vršil v nedeljo 16. junija v dvorani Društvenega doma. Udeležilo se je nad 200 članov. Prav izčrpano poročilo o delu O. I. O. je podal sedanji predsednik g. Vidmar Stane in tudi pojasnil težke borbe za ureditev odbora in organizacije same, ko se je hotelo potem nepravilnih potov do raznih koristolovij. Z posebnim navdušenjem so vsi navzoči pritrdili delu g. predsednika in ga pooblastili, da v tem pravcu nadaljuje delo. Za njim je poročal g. Gombač in je med drugim tudi načel vprašanje ukinitve prosvetnega dela v Društvenem domu, spraševal, zakaj stoji dom zaprt in apeliral na vse člane, da je njihova dolžnost, da se ta dom zopet odpre pravemu delu za narod in državo, bodisi v prosvetnem, verskem in gospodarskem pravcu, v delu ki je resnično in ni samo fraza. Vsem se prav globoko občuti že sedaj, da ni pravega dela za ljudstvo in je tudi ljudstvo že sito samih „državotvornih besedi“ ter zahteva dela, dela in ne samih veselje, pa naj bodo pod katerekoli imenom, so le za žepne prazniti, nimajo pa nikjer kake koristi, ker „holadri“ danes stane. K temu le to pripominjamo, da naj oblast vrne društvo nazaj.

Sestanek se je prav lepo vršil pod vodstvom predsednika škofjeloške skupine g. Rupar Franceta, ki se je vsem prav iskreno zahvalil za udeležbo, govornikom pa za pojasnila in navodila.

Firma Dukič je vzela mestni kamnolom v najem, da bo dobivala potrebno kamenje, plošče in gramoz za tlakovanje Ljubljane. Zaposlenih večje število delavstva, ki pa je za tako naporno in nevarno delo plačano le po Din 2.50 na uro. Občina je oddala izrabo kamnoloma tvrdki gotovo le zato, da bi stem imalo delavstvo primeren zaslužek. Zato se vprašujemo, ali je za tako težko in nevarno delo to primerna plača? Merodajne činitelje, posebno občinsko upravo, pozivljamo, da naj vse potrebno ukrene, da se delavstvo ne izkorišča. Mogoče pa odločujejo taki gospodje ki že dalje časa vpijejo, da bo delavec „še rad za samo hrano delal?“ Kajne, da bi drugi zato čezmerne potrebe nosili?!

PREDDVOR

Cerkvena slovesnost. Običajni cerkveni shod s praznovanjem farnega patrona sv. Petra se letos vsled Evharističnega kongresa vrši naslednjo nedeljo, t. j. 7. julija.

Udeležencem Evharističnega kongresa. Držite se točno navodil, ki so bila v nedeljo prebrana na prižnici. — Tistim ki se zanimajo za pasijonsko dramo. V času obiskanja, ki bo na sv. Petra zvečer v dramskem gledališču, naj se zglase do sobote pri tuk. tajniku gledal. in pev. društva, ki ima še nekaj rezerviranih vstopnic po Din 8.— na razpolago.

SMLEDNIK

Čebelarstva podružnica priredi v nedeljo 28. julija ob 5 uri veliko veselico na vrtu župana g. Bengarja Jožeta v Hrašah.

TRŽIČ

„Društvo Šola in dom“ je imelo roditeljski sestanek 17. t. m. v mešč. šoli. Predaval je g. Peter Kompoš o športu z ozirom na tržiške razmere. Po predavanju se je razvila živahna debata. G. predavatelj je odgovarjal na razna vprašanja. S prav krepko besedo je pa nazorno orisal tudi g. Roth vpliv športa na razvoj duha pri mladini. Dekler šport ni pretiran, je potreben za mladino, pretiranost pa škoduje v vsakem oziru, ne samo telesno, ampak tudi duševno. Mladina, ki je vdana športu je za rasen pouk le malo dostopna, je lahko miseljna in navadno tudi posurovi. Poziv obeh gg. učiteljev je izvenel: stariši pazite na svoje otroke, ki so Vam izročeni, da jih vzgojite za dobre člane človeške družbe.

Delavstvo je odpuščeno. V tovarni čevljev Markelj in sin je bilo odpuščeno preteklo soboto vse delavstvo. Sliši se, da bo obratovanje ustanovljeno le začasno. Želimo, da bi se delavstvu kaj kmalu zopet odprla vrata v to delavnico!

ŠENČUR

Opozorilo! Konspiratorji, ki bi še nadalje razširjali tendenciozne vesti o podobni Marije Pomagaj z Brezij, katera se je dne 16. t. m. nekoliko omenjala pri Ivanu v Srednji vasi, bom postopal radikalnim potom na poklicnem forumu, t. j. na sodišču. P. Bobnar.

PODBREZJE

Zelja vseh nas je bila, da bi Brezjanska Mati ostala vsaj za par minut med nami. Tudi mi jo otroško ljubimo in bi nam bilo težko, da bi šla skoz vas in se ne ustavila. Vodstvo Frančiškanskega samostana na Brezjah je obljubilo, da bo za 5 minut ostala pri znamenju na Podbrezjah. Prosimo vsi našo ljubljeno Mater, da v času obiska pusti med nami obilo dobrot.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača 0.50 D. Najmanjši znesek je 6 Din

Otomane, divane, modroce in vsa v to stroko spadajoča dela vam nudi najceneje ter se priporoča Viktor Tonejč tapetnik, v hiši g. F. Azmana.

15.000 Din gotovine iščem, vknjižba na prvo mesto, ali pa prodam posestvo na Gorenjskem. Naslov v upravi.

VAJENCA za dobo 2 in pol leta izučim res dobro koristne obrti ako se mi posodi za nekaj časa 3—5000 Din, plačam dobre obresti in dam garancijo vse drugo po dogovoru. Ponudbe prosim na upravo „Gorenjca“ pod T a k o j.

Izgubil se je zlat uhan na spodnji poti iz Zlatega polja proti Kranju. Pošten najditelj se naproša, da ga proti nagradi odda v upravi lista.

Važno! Modroce! otomane, spalne divane i. t. d. izvršuje solidno in po nizki ceni Bernard Maks tapetnik poleg Stare pošte, Kranj.

Iščem stanovanje (sobo in kuhinjo) v mestu. Naslov v upravi lista.

Večje stanovanje se odda s 1. avgustom. Glavni trg 17.

Iščem čisto, sončno stanovanje dveh večjih sob, kuhinje in vsemi pritliklinami v novejši hiši, pogoj prostorna svetla kuhinja. Pismene ponudbe na upravo lista pod „Točen plačnik“.

1885

Crobatk

1935

„pri Francelnu“ - Kranj

50 let

Dobro blago, solidnost, zadovoljstvo polnoštevilnih odjemalcev.

Manufaktura, perilo, konfekcija, lastna izdelava tudi po meri.

Vaš obisk, Vaša korist!

Hotel „Jelen“ Kranj

Hlevi za konje, Garage, telefon, senčnat vrt

V nedeljo dne 30. t. m. koncert

godalnega orkestra s sodelovanjem g. Albina Fakina, ravnatelja glasbene matice v Kranju.

Od omenj. dne dalje vsako soboto in nedeljo — KONCERT

Dovoljujem si prav posebej opozoriti na restav. kuhinjo, katero kot bivši šef medn. kuhinj vodim sam in jamčim za zdravo, sodobno in ceneno hrano.

Z odličnim spoštovanjem: RUDOLF WAND

Člani-kmetovalci!

Rudninski superfosfat, najboljše

gnojilo za ajdo, dobite pri

Kmetijski okrajni zadrugi v Kranju

Da se boste dobro in domače počutili, ter s tekom najedli in napili, pojdite ob vsaki priliki v gostilno pri „Matičku“ pa boste prav gotovo na dobičku.

Za mrzla in topla jedila kakor tudi za dobro pijačo bo preskrbljeno zadostno. Cene nizke. Prijatelj obišči prijatelja, ki te vabi

Nace in Ivanka Kokalj Kranj

Zvest spremljevalec

za weekend, tramping,
sport, turistiko, za pofovanje
in letovanje je:

TIVAR nepremočljivi HUBERTUS

Zakaj?

1. Zato, ker Vas varuje pred nenadnim poletnim dežjem, ker je nepremočljiv.
2. Zato, ker je topel in Vas varuje pred večernim hladom v gorah.
3. Zato, ker Vam služi mesto odeje pri nočevanju, ker je dovolj širok.
4. Zato, ker Vas ne ovira pri nošnji, ker je lahek.

Nabavite si ga zato v najbližji prodajalni

TIVAR - obleke

ŽIMA
ZA ŽIMNICE VSEH VRST
PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH
VEDNO NA ZALOGI
SAMO PRI TVRDKI

J. KNIFIC

Vzorci se pošiljajo na zahtevo
franko in gratis

tovarna za žimo
Stražišče pri Kranju
Telefon interurban 2

Zahvala

Iz srca se zahvaljujem ob bridki izgubi moje nepozabne tete

Pernič Franje

častiti duhovščini, predvsem preč. g. dr. Simončiču, ki je duševno dvigal pokojno v zadnjih dneh in se v pretresljivih besedah poslovil od nje ob odprtem grobu, dr. Bežku zdravniku v Kranju, za veliko požrtvovalnost, častiti sestri Nikolaji za vse njeno veliko pomoč pokojni, cerkvenemu pevskemu zboru Kranj za prelepo petje, dalje Marijini in Vincencijevi družbi, prostov. gasilski četi Kranj in vsem številnim ostalim za cvetje in poslednje spremstvo.

Kranj, 24. VI. 1935.

CELAR MINKA
učiteljica

H LA Č E! H LA Č E! H LA Č E!

od najmanjših do največjih,
za delavnik in praznik, kakor
tudi platnene turistovske,
štajerske in modne hlače v
veliki izbiri po ceni brez
konkurence. Prepričajte se!
Se priporoča

A. Jazbec, Kranj

Največja trgovina z oblekami
na Gorenjskem. Istotam vsa-
kovrstno blago za obleke, pe-
rilo, tovarniška zaloga klo-
bukov in drugo.

Narodne noše!

vse potrebno dobite v I. zlatarski de-
lavnici na Gorenjskem

B. Rangus, Kranj

Istotam lepa izbira ur, zlatnine, srebr-
nine, očal, toplomerov, „Bleikristall“ je-
dilni pribor v srebru in Chromu itd. —
V Vašem interesu je, da si pred naku-
pom ogledate res veliko izbiro po solid-
ni ceni. Popravila se strokovno in točno
izvršujejo. — Kupujem staro zlato in
srebro.

Za evharistični kongres najceneje
in najlepše fotografira narodne
noše fotograf

Jug, Kranj

(Sedaj nasproti trgovine g. Savnik)

Kdor zida

hišo, sebi ali drugim, mu zastek-
lim stavbo poceni in solidno ali
dam samo šipe točno po merah
prirežane. Mizarji pri šipah po-
pust. Na zalogi imam vedno
stekleno opeko vseh vrst.

Prepričajte se, prihranili boste.

Hlebš - Kranj

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst
kupite pri Centralni viarni v Ljubljani,
Frankopanska ulica 11.

Usnjarska in čevljarska
zadruga

Runo'

r. 3. 30. 3. v Tržiču

priporoča sledeče lastne in zato
najcenejše izdelke:

ovčine v raznih barvah,
kožine za pletene sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovino,
galanterijsko usnje itd.
Obiščite nas!

Ako zidaš hišo, naroči zidake in strešnike pri domači

opekarni Zabret-Bobovk

Zarezniki in bobrovec z večletno garancijo in po konkurenčnih cenah.

Največje veselje je na spomlad

nositi čevlje, kupljene v trgovini

Franc Strniša - Kranj

Vsi izdelki: opanke, sandale, kapucin čevlji so DOMAČE ROČNO
DELO. — Prepričajte se o dobri kvaliteti tudi Vi!

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge
na tekoči račun. — Hranilne vloge
se lahko vplačujejo tudi potom poštne
hranilnice in so vlagateljem tozadevne
položnice na razpolago.

**Nove hranilne vloge se obre-
stujejo po dogovoru in se
izplačujejo vsak čas
brez napovedi.**

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.